

27.3.2009

Sj/LR
0

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-400/396
Stn dnro	
Saap./Anl.	02-04-2009

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 2009 - 400/369/27.2.2009

LAUSUNTOPYYNTÖ SELVITYSMIES PENTTI ARAJÄRVEN SELVITYKSESTÄ MAAHANMUUTTAJIEN TYÖLLISTYMINEN JA KANNUSTINLOUKUT

Heke 2009-18

Hallintokeskus on läheteellään 27.2.2009 Dnro 2009 – 400/396 pyytänyt henkilöstökeskukselta lausuntoa 3.4.2009 mennessä selvitysmies Pentti Arajärven selvityksestä Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukut.

Sisäasiainministeriö pyytää Helsingin kaupungilta lausuntoa selvityksestä ja erityisesti siitä, miten lausunnon antaja voi omalta osaltaan edistää ja viedä eteenpäin raportin esityksiä. Selvityksen tuloksia käytetään hyödyksi, kun sisäasiainministeriö aloittaa kotouttamislainsäädännön uudistustyön kevään 2009 aikana.

Henkilöstökeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Selvitys antaa perusteellisen yleiskuvan maahanmuuton nykytilanteesta Suomessa. Selvityksen keskeinen osuus liittyy maahanmuuttajien työmarkkinoille ohjautumiseen vaikuttaviin tekijöihin, työllistymiseen liittyviin esteisiin ja kannustinloukkuihin. Lisäksi esitetään ehdotuksia maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi tehostamalla maahanmuuttajia työmarkkinoille ohjaavia prosesseja. Selvitys tuottaa mallin saumattomaksi työllistymisprosessiksi, johon sisältyisivät maahanmuuttajille annettavien suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin perustietojen opetus, suomen tai ruotsin kielen opetus, työelämän edellyttämän pätevyyden saavuttaminen sekä työllistyminen.

27.3.2009

Helsingin maahanmuuttajaväestö

Selvityshankkeen lähtökohtana on ulkomaan kansalaisten heikko sosioekonominen asema. Helsingissä maahanmuuttajien huono-osaisuus muodostaa merkittävän syrjäytymisriskin.

Maahanmuuttajat ovat Helsingissä 2,5 kertaisesti yliedustettuina toimeentulotuen saajien piirissä. Toimeentulotukea sai vuonna 2007 yhteensä 8 469 sellaista taloutta, joissa päähakijan äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Nämä taloudet muodostavat neljänneksen kaikista toimeentulotukea saavista talouksista. Vuonna 2008 vastaava luku oli 9 521 taloutta eli 27 % kaikista toimeentulotukea saavista talouksista. Ulkomaan kansalaisten työttömyysaste on kolminkertainen verrattuna koko väestön työttömyysasteeseen.

Kotouttamisen ja työllistämisen lähtökohtana prosessien selkiyttäminen

Henkilöstökeskus yhtyy selvityksessä esitettyyn näkemykseen siitä, että kehittämistyön keskeinen lähtökohta on selkiyttää maahanmuuttajien kotouttamisen prosesseja.

Selvityksessä esitetty näkemys siitä, että kotouttamislain soveltamisalaa tulee laajentaa kaikkiin maahanmuuttajiin, on kannatettava. Kotouttamislain mukaisen kotoutumissuunnitelman luonnetta tulisi kehittää. Kotoutumissuunnitelman tavoitteena on määritellä tarvittavat kotouttamistoimenpiteet, ja sitouttaa maahanmuuttaja osallistumaan niihin. Toimenpiteisiin sitoutumisen tulisi kuitenkin olla kaksisuuntaista siten, että kotoutumissuunnitelma velvoittaa viranomaisen järjestämään kohtuullisessa ajassa ne toimenpiteet, jotka kotoutumissuunnitelmassa määritellään. Lisäksi suunnitelmien toteutumista tulee seurata ja arvioida säännöllisesti.

Henkilöstökeskus yhtyy selvitysmiehen näkemykseen siitä, että verkkopalvelut ovat erinomainen tuki palvelujen kokonaistarjonnassa, mutta verkkopalveluiden ei tulisi korvata vaan täydentää henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Helsingin kaupunki kehittää maahanmuuttajien avoimia, monikielisiä neuvontapalveluita. Palveluiden kattavuutta parantaisi, mikäli valtion viranomaiset, kuten Kela, verohallinto ja poliisi osallistuisivat neuvontapalveluiden kehittämiseen yhteispalveluperiaatteella.

Selvitys jakaa maahanmuuttajien työmarkkina-asemaan vaikuttavat tekijät kysyntään (työmarkkinatilanne, työnantajien vastaanottavuus) se-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 4500	Ensi linja 1	+358 9 310 1611	+358 9 310 37952	800012-62637	0201256-6
00099 Helsingin kaupunki	Helsinki 53				Alv.nro
henkilostokeskus@hel.fi	http://www.hel.fi/				FI02012566

27.3.2009

kä tarjontaan (maahanmuuttajien osaamispääomaan, kuten kielitaitoon ja ammatilliseen osaamiseen). Kolmas tekijä, joka vaikuttaa maahanmuuttajien työmarkkina-asemaan keskeisesti, on sosiaalinen pääoma, ts. suhteet, joita maahanmuuttaja on solminut potentiaalsiin työnantajiin. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa tulisikin panostaa nykyistä enemmän kontaktien luomiseen potentiaalsiin työnantajatahoihin.

Maahanmuuttajien työllistymistä ja työmarkkinapolkua monitoimijaisena prosessina on hahmoteltu aiemmin erilaisissa projekteissa, joiden vaikutus on hallinnollisten rakenteiden kehittämiseen jäänyt vähäiseksi. Henkilöstökeskus pitää kannatettavana, että maahanmuuttajien työllistymispolkua ja -prosessia kehitetään useiden eri toimijoiden – työhallinnon, opetushallinnon ja kuntien - yhteistyönä. Pääkaupunkiseudun kuntien ja valtion välisellä hallitusohjelman mukaisella aiesopimuksella pyritään tähän päämäärään. Kuten selvitysmies toteaa, aiesopimukseen ja sen toimeenpanoon tulisi sitoutua välittömästi.

Henkilöstökeskus pitää kannatettavana, että maahanmuutolle sekä maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen seurantaan luodaan selvityksessä esitetty seurantajärjestelmä.

Viranomaisille taattava riittävät voimavarat ja resurssit

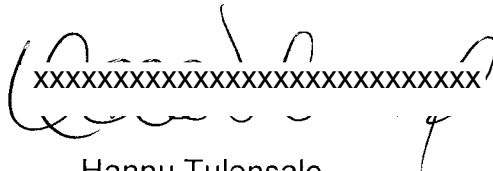
Valtioneuvoston kotouttamislain toimeenpanoa koskevassa selonteossa kiinnitetään huomiota maahanmuuttajien kotouttamisen resursointiin. Selonteossa esitetään arvio, jonka mukaan maahanmuuttajaväestön palvelut vaativat keskimäärin 1,5 kertaisen henkilöstöresursoinnin verrattuna koko väestön palveluihin. On tärkeää, että maahanmuuttajiasiakkaiden palvelemisen vaatimat voimavarat huomioitaisiin valtiosuusuudistuksessa.

Henkilöstökeskus toteaa myös, että pakolaisten vastaanotosta maksettavia kuntakorvauksia ei ole korotettu vuoden 1993 jälkeen. Kuntakorvausten matala taso ei kannusta pienimpiä kuntia vastaanottamaan pakolaisia, mikä lisää pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa muuttopainetta.

Henkilöstökeskus pitää tärkeänä, että yllä esitetyt ehdotukset ja näkökulmat huomioidaan, kun sisäasiainministeriö aloittaa kotouttamislainsäädännön uudistustyön kevään 2009 aikana.

27.3.2009

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hannu Tulensalo
henkilöstöjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXX

Annika Forsander
maahanmuuttoasioiden johtaja